

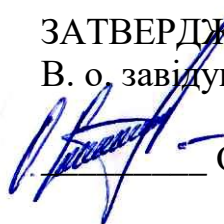
МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту

Кафедра екології та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

Олена СОРОЧИНСЬКА

«26» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: J Транспорт та послуги

Спеціальність: J7 Залізничний транспорт

Освітня програма: Транспортні технології (на залізничному транспорті)

Тип дисципліни: вибіркова

Мова викладання: українська

Київ
НТУ
2025

Робоча програма з дисципліни «Географія транспортних систем» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 Залізничний транспорт, освітньою програмою Транспортні технології (на залізничному транспорті).

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності J7 Залізничний транспорт,
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри екології та безпеки життєдіяльності,
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного транспорту,
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>J Транспорт та послуги</i>	<i>вибіркова</i>	
	Спеціальність <i>J7 Залізничний транспорт</i>		
Модулів – 2	Освітня програма <i>«Транспортні технології (на залізничному транспорті)»</i>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – <i>Не передбачено ОПП та НП</i>		2	2
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3	3
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти (з індивідуальним завданням включно) – 4,5	Рівень вищої освіти <i>перший (бакалаврський)</i>	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		72 год.	108 год.
		Індивідуальне завдання (передбачене навчальним планом)	
		-	-
Вид контролю:			
Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 40 % / 60 %

для заочної форми здобуття вищої освіти – 10 % / 90%

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Географія транспортних систем як наука. Фактори формування транспортної системи

Тема 1. Предмет та завдання географії транспортних систем .

Географії транспортних систем та її місце в системі наук. Основні поняття. Об'єкт та предмет дослідження географії транспортних систем. Методи дослідження. Основні завдання.

Тема 2. Історія розвитку транспорту та сучасні транспортні системи світу.

Основні етапи формування транспортної системи. Сучасні транспортні системи світу. Розвиток окремих видів транспорту.

Тема 3. Роль транспорту в національній економіці.

Транспорт, як складова економічних відносин та матеріального виробництва. Основні показники роботи транспорту. Значення транспортних послуг та особливості їх надання. Транспортна складова та транспортний коефіцієнт собівартості продукції. Транспорт і територіальний поділ праці. Економічне, соціально-політичне, культурне, оборонне та інші значення транспорту в суспільстві.

Тема 4. Економіко-географічна характеристика та техніко-економічні особливості окремих видів транспорту України.

Характеристика видів транспорту: залізничного, автомобільного, водного, повітряного, трубопровідного, міського пасажирського транспорту, електронного. Форми територіальної організації транспорту.

Тема 5. Фактори, які впливають на формування транспортних систем.

Соціально-економічні фактори формування транспортної системи. Природні фактори формування транспортної системи. Транспорт і навколишнє середовище.

Модуль 2. Транспортна система і міжнародні транспортні коридори (МТК)

Тема 6. Транспортна система та її структура.

Транспортна система, особливості формування. Структура транспортної системи. Класифікація транспортної системи. Транспортна інфраструктура регіону. Транспортна мережа – головна складова транспортної системи. Особливості та фактори формування транспортної мережі. Класифікація шляхів сполучення. Конфігурація транспортної мережі. Показники забезпеченості транспортною мережею.

Тема 7. Сучасні транспортні системи світу.

Основні етапи формування транспортної системи. Сучасні транспортні системи світу. Розвиток окремих видів транспорту.

Тема 8. Особливості транспортної системи в регіонах світу.
Європейський регіон. Американський регіон. Азійсько-Тихоокеанський регіон. Африканський регіон.

Тема 9. Інтеграція транспортної системи України в європейську та світову транспортну мережу.

Поняття міжнародного транспортного коридору. Передумови формування міжнародного транспортного коридору. Україна в системі міжнародних транспортних коридорів.

Тема 10. Роль і місце України в реалізації Транспортної політики Європейського Союзу.

Вплив транспортного фактору на розвиток світового ринку товарів. Зовнішньоекономічна діяльність України. МТК і екологія України. Основні міжнародні транспортні організації. Пріоритети України щодо забезпечення існування МТК в державі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Географія транспортних систем як наука. Фактори формування транспортної системи												
Тема 1. Предмет та завдання географії транспортних систем	5	2	-	1	2	-	6	1	-	-	5	-
Тема 2. Історія розвитку транспорту та сучасні транспортні системи світу	6	2	-	-	4	-	5	-	-	-	5	-
Тема 3. Роль транспорту в національній економіці	9	2	-	1	6	-	16	-	-	1	15	-
Тема 4. Економіко-географічна характеристика та техніко-економічні особливості окремих видів транспорту України	18	6	-	4	8	-	17	1	-	1	15	-
Тема 5. Фактори, які впливають на формування транспортних систем	10	2	-	-	8	-	12	1	-	1	10	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	52	14	-	8	30	-	56	3	-	3	50	-
Модуль 2. Транспортна система і міжнародні транспортні коридори (МТК)												
Тема 6. Транспортна система та її структура.	14	4	-	2	8	-	12	1	-	1	10	-

Тема 7. Сучасні транспортні системи світу	9	2	-	1	6	-	11	-	-	1	10	-
Тема 8. Особливості транспортної системи в регіонах світу	14	4	-	2	8	-	15	1	-	-	14	-
Тема 9. Інтеграція транспортної системи України в європейську та світову транспортну мережу	11	4	-	1	6	-	12	1	-	1	10	-
Тема 10. Роль і місце України в реалізації Транспортної політики Європейського Союзу	12	4			8		10	-	-	-	10	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	64	18	-	8	38	-	60	3	-	3	54	-
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4	-
Усього годин	68	18	-	8	42	-	64	3	-	3	58	-
Загальна кількість годин	120	32	-	16	72	-	120	6	-	6	108	-

5. Семінарські заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

6. Практичні заняття

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
1. Загальні основи транспортної географії	2	1
2. Транспортно-географічне положення України	2	-
3. Поняття транспортної системи. Принципи вибору виду транспорту для перевезення вантажів	2	2
4. Порівняльна характеристика видів транспорту. Значення сухопутного транспорту для розвитку економіки країни	4	2
5. Варіанти розміщення промислових підприємств	2	-
6. Міжнародні транспортні коридори	4	1
Усього годин	16	6

7. Лабораторні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до семінарських / практичних / лабораторних занять	64 (4 години на підготовку до кожного заняття)	104 (17,3 години на підготовку до кожного заняття)
ПМК – підготовка до модульного контролю	4	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проєкт, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	-	-
Усього годин	72	108

Теми презентацій з дисципліни «Географія транспортних систем»

1. Транспортна інфраструктура у формуванні і розвитку національної економіки.
2. Міжнародні транспортні коридори.
3. Міжнародні організації залізничного транспорту.
4. Переваги та недоліки основних видів транспорту.
5. Передумови виникнення і розвитку основних видів транспорту.
6. Передумови виникнення і розвитку залізничного транспорту.
7. Роль залізничного транспорту для держави.
8. Участь України у міжнародних конвенціях та багатосторонніх угодах з питань залізничного транспорту.
9. Утвердження України як транзитної держави.
10. Концепція створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів.
11. Розміщення автотранспортного комплексу по регіонам.
12. Основні напрямки розвитку портів.
13. Авіація наймолодший і найбільш досконалий вид транспорту.
14. Аеропорти України.
15. Міський транспорт: види транспорту та його особливості.
16. Стан міського пасажирського транспорту на прикладі м. Києва та перспективи його розвитку.
17. Перспективи розвитку трубопровідного транспорту.
18. Стан трубопровідного транспорту України.
19. Роль, значення і розвиток промислового транспорту.
20. Різновиди нових видів транспорту і перспективи їх розвитку.
21. Ракетний транспорт і Національна космічна програма.
22. Транзитний потенціал України.

- 23.Метрополітен.
- 24.Залізничні МТК.
- 25.Автомобільні МТК.
- 26.Міжнародний транспортний коридор № 7 по р. Дунай.

Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проєктування, моделювання).

10. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

11.

**12. Розподіл максимальної кількості балів,
які отримують здобувачі вищої освіти**

Контроль протягом семестру										Модуль 3 (13)	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Модуль 1 – до 30 балів					Модуль 2 – до 30 балів							
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 1 бал; - поточні контрольні роботи (перевірка засвоєння теоретичного матеріалу) – 2 бали; - виконання завдань для самостійної роботи – 2 бали.</p>										Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 2 бали; - виконання завдань для самостійної роботи – 3 бали.</p>												

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю - заліку.
6. Інше.

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Пічкур Т. В. Транспортна географія : навч. посіб. для спеціальностей 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті) та 101 «Екологія» для студентів усіх форм навчання . – К. : ДУІТ, 2021. – 132 с.
2. Пічкур Т. В. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Транспортна географія» для студентів освітнього ступеню «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)». – К. : ДУІТ, 2019. – 37 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Географія основних видів транспорту: підручник : – Г. І. За заг. ред. Г. І. Нестеренко та С.Л. Литвиненка. – К. : Видавничий дім «Кондор, 2019. – 192 с.
2. Дудник І.М. Транспортна географія: Підручник. – К. : НАУ, 2019. – 288 с.
3. Загальні основи транспортної географії: підручник : За заг. ред. Г. І. Нестеренко та С.Л. Литвиненка. – К. : Видавничий дім «Кондор, 2019. – 184 с.
4. Мороз М.М., Коноваленко О.Д., Бойко та ін. Транспортна географія: Навчальний посібник – Харків : «Друкарня Мадрид», 2019 – 128 с.
5. Чайка Л. П. Транспортна географія: конспект лекцій. – Ковель : КПЕК Луцького НТУ, 2021. – 90 с.

Додаткова

1. Кудрицька Н. В. Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку : Монографія. – Київ : НТУ, 2019. – 338 с.
2. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту. Автомобільний транспорт: Навч. посібник: за ред. Керівника Центрального наукового центру Транспортної академії України А. М. Редзюка. – К. : ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2019 – Т. 1 – 208 с.
3. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту: в 4 т. Т.2. Авіаційний транспорт: Навч. посібник: за ред. А. М. Редзюка. – К. : ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2019. – 200 с.
4. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі

- транспорту: в 4 т. Т.3. Залізничний транспорт: Навч. посібник: за ред. А. М. Редзюка, І. Б. Матвіїва. – К. : ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2019. – 200 с.
5. Міжнародні організації, конвенції та багатосторонні угоди в галузі транспорту: в 4 т. Т.4. Морський і річковий транспорт: Навч. посібник: за ред. А. М. Редзюка, І. В. Морозової. – К. : ДП «ДержавтотрансНДІпроект», 2019. – 216 с.
6. Новікова А. М. Україна в системі міжнародних транспортних коридорів. Рада національної безпеки та оборони України, Національний ін-т проблем міжнародної безпеки. – Київ : [б. в.], 2003. – 494 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний архів наукових періодичних видань України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
2. Офіційний сайт АТ «Українська залізниця»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uz.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mindev.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Укрстату: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

ДОДАТОК А

КРИТЕРІЇ

оцінювання досягнутих результатів навчання
здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету

А.1 Загальні положення

Досягнуті результати навчання з кожної навчальної дисципліни за семестр оцінюють балами від 1 до 100: результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру – балами від 1 до 60, відповіді на екзамені або заліку – від 1 до 40. Розподіл балів для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру за кожною дисципліною встановлюють розробники робочих програм.

Індивідуальне завдання у вигляді курсової роботи / проекту, циклу розрахунково-графічних / графічних / розрахункових робіт та практику оцінюють окремо балами від 1 до 100.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни є сумою балів, отриманих під час контролю протягом семестру, та балів, отриманих під час підсумкового контролю (на екзамені або заліку).

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю (екзамену або заліку) тільки після зарахування модульних контрольних робіт, а також виконання індивідуального завдання, яке передбачене освітньою програмою та навчальним планом.

Таблиця А.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

А.2 Критерії оцінювання досягнутих результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамену, заліку)

Екзаменаційна (залікова) оцінка (від 1 до 40 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменатором / лектором за відповіді здобувача на кожне із запитань екзаменаційного білета / завдання або запитання для заліку.

Максимальну кількість балів, яку можна отримати на екзамені / заліку, розподіляють між запитаннями екзаменаційного білета / завданнями або запитаннями для заліку.

Кількість запитань (завдань) та розподіл балів між ними визначає розробник робочої програми.

Відповідь на запитання оцінюють таким чином (приклад для оцінювання відповіді на одне запитання балами від 0 до 15):

від 12 до 15 балів виставляють здобувачу, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання;

від 8 до 11 балів виставляють здобувачу, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в

обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 70–90 %;

від 4 до 7 балів виставляють здобувачу, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє здатність здобувача відтворювати основний матеріал відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 50–70 %;

від 0 до 3 балів виставляють здобувачу, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє наявність у здобувача утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.